

**ОБРАЗ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОГО ХЕРСОНА В
АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-ЗМІ**

Зуброва О. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та світової літератури імені*

професора Олега Мішукова

Херсонський державний університет

вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна

orcid.org/0000-0001-6235-5227

zubrova@i.ua

Колкунова В. В.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри галузевого перекладу та іноземних мов*

Херсонський національний технічний університет

вул. Інститутська, 11, Хмельницький, Україна

orcid.org/0000-0002-6294-2680

kolkunova@gmail.com

Стаття є спробою авторів описати й систематизувати основні лінгвістичні засоби, що використовуються англійськомовними інтернет-ЗМІ для творення медіаобразу тимчасово окупованого Херсона. З цією метою здійснено обґрунтування поняття «медіаобраз» та визначено й проаналізовано комплекс лінгвістичних засобів творення образу міста з урахуванням критерію «цінності новин», який є провідним стилеутворювальним фактором текстів сучасних ЗМІ. Актуальність обраного напрямку дослідження зумовлюється необхідністю здійснювати на лінгвістичному рівні критичний аналіз інформації, що її подають у ЗМІ, для протистояння маніпуляціям з метою впливу на читача й створення

необхідного емоційного відгуку. Обрані для дослідження статті інтернет-видань «New York Times», «The Washington Post» та «The Economist», матеріали яких є проявом професійної неупередженої журналістики, дали змогу дослідити й проаналізувати мовні засоби творення образу й емоційного враження від окупованого міста. У результаті виконаного дослідження з'ясовано, що медіаобраз тимчасово окупованого Херсона, створений після 24 лютого 2022 року в публікаціях зазначених вище інтернет-видань, є комплексним утворенням, що складається з таких компонентів: міські об'єкти, місто як військова стратегічна ціль, окупаційні війська в місті, мешканці міста (їхні потреби, протест проти окупації, психологічний стан). На рівні мови всі вказані складники медіаобразу вербалізуються як прямими номінаціями із залученням денотативного й конотативного значень лексем, так і метафоричними номінаціями. Прямі номінації містять власні назви (топоніми й урбаноніми) і загальні нейтральні й емоційно забарвлені назви. Емоційно забарвлені назви й характеристики застосовуються частіше за нейтральні через свою здатність до впливу на читача. Метафоричні номінації як складник медіаобразу тимчасово окупованого Херсона реалізовані засобами порівнянь, гіпербол та антитез. Метафоричний складник в медіаобразі тимчасово окупованого Херсона є відносно незначним, що пояснюється вимогами до стилю новинних інтернет-статей.

Ключові слова: медіаобраз, інтернет-ЗМІ, цінність новин, конотація, денотація, метафорична номінація.

THE IMAGE OF TEMPORARILY OCCUPIED KHERSON IN THE ANGLOPHONE MEDIA

Zubrova O. A.

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of English Philology and World Literature
named after Professor Oleh Mishukov*

Kherson State University
Shevchenko str., 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6235-5227

zubrova@i.ua

Kolkunova V. V.

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of Industry-Specific Translation and
Foreign Languages

Kherson National Technical University

Instytutska str., 11, Khmelnytskyi, Ukraine

orcid.org/0000-0002-6294-2680

kolkunova@gmail.com

*The paper represents the authors' attempt to describe and organize the basic linguistic tools used by the Anglophone media to create the image of temporarily occupied Kherson. To that end, the authors define the concept of "media image" and analyze the entirety of the linguistic means used to create the image of the city. In this context they take into account the criterion of "news value", which is a leading style forming factor in the modern media texts. The topicality of the chosen study direction is determined by the need to carry out a critical linguistic analysis of the information provided in the media and to oppose manipulations that influence the reader and create their predetermined emotional response. Case study of the internet publications of *The New York Times*, *The Washington Post* and *The Economist* dated after February 24, 2022, enabled the authors to explore and analyze the linguistic means of creating the image of the occupied city and the emotional impression of it. As the outcome of the study, the paper represents the media image of temporarily occupied Kherson as a complex formation consisting of the components as follows: the urban objects, the city as a military strategic target, the occupation troops in the city, the city residents (their needs, protest against occupation, psychological condition). At the language level, all these*

components of Kherson media image are verbalized by direct naming units including denotative and connotative ones, and metaphorical naming units. The denotative naming units contain proper names (toponyms and urbanonyms), as well as general neutral and emotionally colored units. The emotionally colored naming units are used more often than the neutral ones because of their ability to influence the reader. The metaphorical naming units as a component of the media image of temporarily occupied Kherson are implemented by means of comparison, hyperbole and antithesis. The metaphorical component in the media image of temporarily occupied Kherson is relatively insignificant, which is explained by the requirements for the style of the internet news reports.

Key words: media image, internet media, news value, connotation, denotation, metaphorical naming unit.

У сучасному світі людина знаходиться під впливом засобів масової інформації, завдяки яким вона створює або доповнює власний образ світу, що складається з калейдоскопу образів, створених у різноманітних ЗМІ. Саме тому в останнє десятиліття постійно підвищується актуальність дослідження різноманітних аспектів створення медіаобразів, особливо тих, які виникають у результаті підвищеного інтересу журналістів до явищ і предметів об'єктивної дійсності, які раніше були поза їх увагою.

Дослідженню образу присвячено роботи представників різних галузей науки – філософів (М. Вебера, Л. Левчук, Б. Якимчука та ін.), психологів (З. Фрейда, К. Г. Юнга, Ф. Василюка та ін.) мовознавців (О. Потебні, В. Кухаренко, Л. Белехової та ін.). Медіаобраз виступає предметом наукової розвідки в роботах Є. Богдан, Т. Галинської, Д. Цилюрик та ін.

Мета нашого дослідження – описати та систематизувати основні лінгвістичні засоби створення образу тимчасово окупованого Херсона в англійськомовних ЗМІ на матеріалі авторитетних інтернет-видань на підставі обґрунтування поняття «медіаобраз», розгалуження лінгвістичних засобів творення образу міста та їх аналізу з урахуванням вимог до новинних текстів.

Об'єктом дослідження є медіаобраз як фрагмент об'єктивної дійсності, представлений у тексті інтернет-ЗМІ, а предметом – лінгвістичні засоби творення образу тимчасово окупованого Херсона в англійськомовних інтернет-виданнях.

У сучасних дослідженнях образ, створений засобами масової інформації, визначається як медіаобраз, який вербалізується у текстах публіцистичного жанру. Будь-який медіаобраз є комплексним утворенням, яке є результатом колективної роботи журналістів над образом людини, явища або предмета [1]. Медіаобраз не може відобразити повну картину реальності, а відбиває лише її фрагменти, причому, незважаючи на об'єктивність, яка має бути притаманна текстам публіцистичного жанру, образи, створені журналістами, віддзеркалюють їхні власні погляди та ціннісні орієнтації.

Текстуалізація міста створює власну реальність, стає способом бачення міста, хоча й текст не може замінити мешканців, будівлі та інші реалії, які існують у фізичному місті. Реальне місто є фізичним конструктом, а місто, втілене в тексті, – літературним або культурним конструктом, реальністю із власною динамікою [6, с. 291].

Образ міста створюється в текстах різних типів: в рукописах, друкованих виданнях, що містять прозу й поезію, періодичних виданнях, у графіті та вуличних знаках. У нашій статті звернемося до мовних засобів створення образу міста саме в текстах публіцистичного жанру, що, безумовно, має свої специфічні риси у порівнянні з інструментами створення образів у художніх текстах [12, с. 7].

Образ міста – це узагальнене уявлення про нього, створене авторами текстів. Публікації ЗМІ, що зображують образ конкретного міста, певною мірою впливають на сприйняття цього міста великою кількістю людей. Місто Херсон є адміністративним, економічним і культурним центром однієї з південних областей України. Це місто раніше майже не фігурувало в англійськомовних ЗМІ, але з початку повномасштабного вторгнення Росії в

Україну, Херсон опинився в окупації, що і стало тим фактором, який стимулював інтерес до міста з боку іноземних засобів масової інформації. Матеріалом дослідження обрано авторитетні англійськомовні ЗМІ («New York Times», «The Washington Post», «The Economist»), які висвітлюють події України в цілому та Херсона зокрема у жанрі інформаційних повідомлень (репортажів, інтерв'ю) та аналітичних матеріалів (аналітичних статей, оглядів, прогнозів). Повідомлення в основному пов'язані з військовою тематикою та життям в окупованому місті.

Досліджуючи образи, створені в текстах публіцистичного стилю, слід пам'ятати про той факт, що вибір та спосіб передачі інформації в них жорстко підпорядковується критерію «цінності новин», отже журналісти пишуть про те, що варто уваги, і таким чином, щоб привернути увагу читачів.

М. Беднарк та Х. Кейпл представили класифікацію «цінності новин», що містить такі характеристики: негативність, відомість, співзвучність, впливовість, новизна, надзвичайність і персоналізація. Параметр негативності підштовхує журналістів до висвітлення конфліктів, катастроф або війн, причому саме цю характеристику називають основною цінністю новин, яка приваблює найбільшу кількість читачів або глядачів. Деякі матеріали набувають популярності завдяки фокусуванню на відомих особистостях – зірках або політиках. Критерій співзвучності відбиває те, якою мірою аспекти, розкриті в матеріалі, збігаються зі стереотипами про події, країни, міста та людей, зображених у ній. Найбільший попит, звичайно, є на образи, які повністю збігаються зі стереотипами, яких дотримуються читачі. Також заслуговують на висвітлення події, які спричиняють серйозні наслідки або мають національний чи глобальний вплив. Критерій новизни передбачає увагу до подій та фактів, які є незвичними або рідкісними. Надзвичайність новин теж виступає одним із основоположних факторів, причому ефект надзвичайності максимізується і підкреслюється авторами різноманітними мовними засобами, що дають змогу посилити вплив на

читача, гіперболізуючи окремі аспекти події. Персоналізовані новини приваблюють аудиторію більше, ніж зображення узагальнених понять, тому новинні матеріали часто містять свідчення очевидців, які розповідають свою історію [2].

З огляду на такий підхід стає зрозумілим той факт, що фокус уваги англійськомовних новинних інтернет-видань суттєво зсунувся у бік висвітлення подій в Україні, оскільки ці події відповідають усім критеріям «цінності новин», поданим вище. За період з 24 лютого 2022 року англійськомовними медіа опубліковано значну кількість матеріалів, в яких створено образи українських міст, зокрема й тимчасово окупованого Херсона.

Образ міста, створений у будь-якому медіатексті відбиває суб'єктивне сприйняття автора та зумовлюється контекстом подій, що описуються в матеріалі. Образ Херсона в англійськомовних інтернет-ЗМІ змальовується у руслі висвітлення військових дій та окупації міста. У загальному вигляді змістову структуру образу тимчасово окупованого Херсона в англійськомовних ЗМІ можна зобразити як сукупність таких елементів: міські об'єкти, місто як військова стратегічна ціль, вплив окупаційних військ на місто, мешканці міста (їхні потреби, протест проти окупації, психологічний стан). Це основні сфери, що потрапили у фокус уваги англійськомовних інтернет-ЗМІ, та через які формується образ окупованого міста. Змістова структура образу тимчасового окупованого Херсона подана на малюнку 1.

Рис. 1. Змістова структура образу Херсона в англійськомовних інтернет-ЗМІ

Кожен з виділених елементів образу представлено в текстах інтернет-ЗМІ на лінгвістичному рівні як прямими номінаціями із залученням денотативного і конотативного значень лексем, так і метафоричними номінаціями.

На денотативному рівні образ тимчасово окупованого Херсона зображується нейтральною лексикою – загальними й власними назвами. Образ міста вербалізується в тексті використанням топонімів – назв географічних об’єктів, а також урбанонімів – різновиду топонімів на позначення внутрішньоміських об’єктів. Хоча топоніми та урбаноніми зазвичай широко застосовуються для створення образів міст у текстах різних стилів, для змалювання образу Херсона використано незначну їх кількість: це топонім на позначення міста *Kherson*, який вживається з найбільшою частотністю, топонім *the Dnieper river* на позначення річки, яка є основним водним шляхом регіону, а також урбаноніми: назви головної площі міста – *Freedom Square*, скверу в центрі міста – *Potemkin Square*, парку на околиці Херсона – *the Purple Park* та найбільшого торговельно-розважального комплексу *Fabrika*.

Топонім *Kherson* вживається з інформативною метою, надаючи читачам загальне уявлення про географічне положення міста і поточну політичну ситуацію:

“... *the Russian invaders, who now occupy nearly all of this 11,000-square-mile strategically vital region, including its capital, the Black Sea port city of Kherson*” [3];

“... *the city of Kherson, the only provincial capital that has fallen to Russians*” [7];

“... *Kherson became the first Ukrainian city to be captured since Russia’s invasion*” [4].

Образ міста поряд із топонімом *Kherson* вербалізується низкою лексем – *city, capital, port, region*, які входять до складу словосполучень *strategically vital region, the Black Sea port city, provincial capital that has fallen to Russians*,

a city ... on the estuary of the Dnieper river in southern Ukraine [11], які виконують інформативну функцію і є емоційно нейтральними. Найчастотнішими епітетами, які доповнюють образ Херсона в інтернет-ЗМІ, є *provincial, port, occupied, captured*, які надають фактичну характеристику міста.

Зустрічаються і більш емоційні описи, які апелюють до європейських читачів, пропонуючи порівняння Херсона з місцями їхнього проживання (Херсон неодноразово порівнюється з містом Бордо (*Bordeaux*) на півдні Франції):

“...normally a sleepy, provincial place, similar in population and distance from the sea to Bordeaux, but now a strategically important part of Russia’s attempt to take control of a corridor along Ukraine’s entire coast” [9].

У створенні образу Херсона журналіст використовує прийом антитези, протиставляючи те, яким місто було у мирний час – *a sleepy, provincial place* та те, чим воно стало під час війни – *a strategically important part of Russia’s attempt to take control of a corridor along Ukraine’s entire coast*. Для опису Херсона застосовано прийом уособлення міста з живою істотою (Херсон – це сонне місто (*a sleepy place*)), проте для російських загарбників воно виявилось не більше, ніж стратегічно важливою частиною (*a strategically important part*) загального військового плану щодо взяття під контроль Чорноморського узбережжя. Читач відчуває, що місто втрачає частку своєї людяності і чарівності під впливом жорстокої дійсності.

Проведений аналіз фактичного матеріалу довів, що образ міста Херсона створюється в англійськомовних інтернет-ЗМІ здебільшого не за рахунок опису топоніміки міста та вербальної реконструкції міських об’єктів, а шляхом передачі атмосфери, яка панує в окупованому місті. Одним із компонентів образу Херсона виступає окупаційна влада, яка його корінним образом змінює, перетворюючи сонячне південне місто на місто, в якому панує смерть, страх і мародерство:

“Russian soldiers enter the port city – bringing death, looting and fear [4]”.

Вербалізаторами образу міста у даному випадку виступають іменники з негативною конотацією *death, looting and fear*, увагу до яких привернуто за допомогою авторської пунктуації – ненормативного вживання тире.

Для опису окупантів як компоненту образу Херсона залучаються також і дієслова з негативною конотацією (*kill, intimidate, detain, rob, kidnap, abduct, torture, execute, stifle* та ін.). Посилення впливу на читача відбувається шляхом перелічення лексем, що належать до спільного лексико-семантичного поля “*crime*”:

“... *they systematically intimidated locals by detaining the most active residents, robbing the homes of local activists, and kidnapping local politicians and journalists*” [7].

“... *they engaged in a continuing campaign to stifle dissent that included abducting, torturing and executing political and cultural leaders who were deemed a threat*” [7].

Для опису впливу війни на Херсон та область неодноразово вживається антитеза, наприклад:

“*If the city survived, albeit deserted, some villages in the region were simply wiped out*” [7].

Образ міста доповнюється й описом ставлення містян до окупантів, до якого залучається лексика з негативною конотацією, негативний ефект посилюється шляхом повторів (наприклад, *hate, hate, hate*) або вживання слів-підсилювачів (наприклад, *absolutely, extreme*):

“*People there hate, hate, hate*” [5].

“*They absolutely despise them*” [5].

Херсон періоду російської окупації постає в англійськомовних ЗМІ сюрреалістичним містом – автори неодноразово це підкреслюють різними мовними засобами та проводять паралелі з іншою реальністю. У статтях фігурують вирази *different reality, a state-imposed reality, surreal*, згадуються і 90-ті роки, в які нібито повернулося місто, здійснивши подорож у часі:

“*We live in a different reality*” [7]

“... in the occupied territories of Ukraine, people are living in a **state-imposed reality** that is becoming even more **surreal** than that of Soviet-era communism” [7].

“*Kherson has returned to the 1990s* when only vodka, beer and cigarettes were for sale” [7].

Війна перетворила Херсон із провінційного південного міста на стратегічну ціль, і образ міста створено з урахуванням цього факту. Журналісти створюють метафоричний образ Херсона як стратегічної та символічної мети і надважливої території, а звільнення Херсона українськими збройними силами описано як нищівний удар по амбіціях російського президента:

“*Retaking Kherson would mark a **devastating blow** to Russian President Vladimir Putin’s ambitions in Ukraine*” [8].

“*Kherson is **critical terrain** because it is the only area of Ukraine in which Russian forces hold ground on the west bank of the Dnipro River*” [5].

“... it is a **crucial strategic and symbolic target** for Ukraine’s southern counterattack” [13].

Важливим змістовим компонентом образу тимчасово окупованого Херсона є його мешканці, оскільки опису їхніх потреб, психічного стану та спротиву окупантам присвячено значну увагу з боку журналістів. Херсон описано як місто, в якому спостерігається гуманітарна катастрофа, що передається шляхом неодноразового вживання фразового дієслова *cut off*, дієслів *access*, *operate*, *limit* та іменників *isolation* та *lack*:

“... much of Ukraine’s southern Kherson region **isolated, without access to basic medicines and cut off** from Ukrainian cellphone and internet service” [8].

“... people **don’t have access to money** while their local Ukrainian banks and ATMs are **not operating**” [5].

З метою додаткового впливу на читача журналісти уникають нейтральних лексем і вдаються до використання емоційно забарвленої лексики. Так, наприклад, дієслово *to leave* замінюється на *to flee*:

“Kherson residents have used the crossing to flee the fighting” [3].

В інших випадках автори вдаються до гіперболізації, як, наприклад у словосполученні *huge queues for bread* [4]. Усі ці прийоми відповідають критеріям цінності новин і мають на меті привертання уваги читачів до новинного матеріалу.

Образ тимчасово окупованого Херсона доповнюється описами психологічного стану його мешканців за допомогою емоційно-експресивної лексики, наприклад іменників *depression, uncertainty, silence, secrecy, fear, suspense* та прикметників *desperate, not cheerful, nervous* та ін. Змальовується образ міста, мешканці якого емоційно виснажені, знаходяться, з одного боку, у стані страху, а з іншого, – очікування на звільнення та повернення свободи:

*“Very many people are in deep **depression** or suffering from nervous breakdowns”* [5].

*“... waiting for freedom under **silence, secrecy and fear**”* [7].

*“The **mood** in Kherson is **not cheerful**. The city is now in **suspense**”* [10].

Отже, образ Херсона, створений у новинних статтях 2022 року є комплексним утворенням, що складається з низки змістових компонентів. Лінгвістично образ міста створюється власними назвами – топонімами, урбанонімами як різновидом топонімів, а також загальними назвами, як нейтральними, так і емоційно забарвленими. Останнім журналісти віддають перевагу з метою привертання уваги читача. Метафорична складова образу представлена незначною мірою з огляду на те, що матеріалом дослідження виступили новинні статті інтернет-видань. Зафіксовано вживання виразних засобів і стилістичних прийомів: порівняння, гіперболи та антитези. Подальші дослідження в руслі даної проблематики передбачають вивчення когнітивного аспекту, а також особливостей створення образу мирного повоєнного Херсона.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волик А. В. Філософський, психологічний, художній та публіцистичний образи: сутність понять. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2019. VII (32), I. С. 79-84.
2. Bednarek M., Caple H. 'Value added': Language, image and news values. *Discourse, Context & Media*. 2012. No 1. P. 103-113. URL : <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2211695812000098?via%3Dihub>.
3. Hendrix S., Korolchuk S. In fiercely contested Kherson, Ukraine pushes to retake occupied lands. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/09/01/ukraine-russia-kherson-military-offensive/>
4. Kherson diary: 'The Russians fire a warning shot. But people are not afraid'. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/06/kherson-diary-the-russians-fire-a-warning-shot-but-people-are-not-afraid>
5. Khurshudyan I., Stern D. In Kherson, misery under Russian occupation, hope over Ukrainian gains. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/06/12/ukraine-kherson-counteroffensive-russian-occupation/>
6. Lehan R., *The City in Literature: an intellectual and cultural history* University of California Press, 1998. 307 p.
7. Mendel I. In occupied Kherson, Russia is imposing a grim, hopeless reality. May 27, 2022. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/05/27/kherson-russian-occupation-ukraine/>
8. Morris L., Sly L., Bennet D., Galouchka A. On the Kherson frontlines, little sign of a Ukrainian offensive. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/08/12/ukraine-kherson-battle/>
9. Ordinary Ukrainians are resisting Vladimir Putin's occupying force in Kherson and elsewhere. URL: <https://www.economist.com/europe/ordinary->

[ukrainians-are-resisting-vladimir-putins-occupying-force-in-kherson-and-elsewhere/21808101](#)

10. Residents urged to leave annexed region as Ukraine advances. URL: <https://www.hurriyetdailynews.com/residents-urged-to-leave-annexed-region-as-ukraine-advances-177712>

11. Steavenson W., Rodionova M. Collaborators, demonstrators, soldiers, spies: life under Russian occupation. URL: <https://www.economist.com/1843/2022/05/27/collaborators-demonstrators-soldiers-spies-life-under-russian-occupation>

12. Text and Image in the City: Manuscript, Print and Visual Culture in Urban Space / ed. J. Hicks, C. Armstrong, Cambridge Scholars Publishing 190 p.

13. Ukraine claims gains near Kherson as UK sends anti-aircraft missiles. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/12/ukraine-gains-kherson-air-defences-iris-t-germany>

REFERENCES

1. Volyk A.V. Filosofskyi, psykholohichni, khudozhnii ta publitsystychni obrazy: sutnist poniat [Philosophical, psychological, artistic and journalistic images: the essence of the concepts]. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2019. VII (32), I. C. 79-84.

2. Bednarek M., Caple H. 'Value added': Language, image and news values. *Discourse, Context & Media*. 2012. No 1. P. 103-113. URL : <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2211695812000098?via%3Dihub>.

3. Hendrix S., Korolchuk S. In fiercely contested Kherson, Ukraine pushes to retake occupied lands. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/09/01/ukraine-russia-kherson-military-offensive/>

4. Kherson diary: 'The Russians fire a warning shot. But people are not afraid'. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/mar/06/kherson-diary-the-russians-fire-a-warning-shot-but-people-are-not-afraid>

5. Khurshudyan I., Stern D. In Kherson, misery under Russian occupation, hope over Ukrainian gains. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/06/12/ukraine-kherson-counteroffensive-russian-occupation/>

6. Lehan R., *The City in Literature: an intellectual and cultural history* University of California Press, 1998. 307 p.

7. Mendel I. In occupied Kherson, Russia is imposing a grim, hopeless reality. May 27, 2022. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2022/05/27/kherson-russian-occupation-ukraine/>

8. Morris L., Sly L., Bennet D., Galouchka A. On the Kherson frontlines, little sign of a Ukrainian offensive. URL: <https://www.washingtonpost.com/world/2022/08/12/ukraine-kherson-battle/>

9. Ordinary Ukrainians are resisting Vladimir Putin's occupying force in Kherson and elsewhere. URL: <https://www.economist.com/europe/ordinary-ukrainians-are-resisting-vladimir-putins-occupying-force-in-kherson-and-elsewhere/21808101>

10. Residents urged to leave annexed region as Ukraine advances. URL: <https://www.hurriyetdailynews.com/residents-urged-to-leave-annexed-region-as-ukraine-advances-177712>

11. Steavenson W., Rodionova M. Collaborators, demonstrators, soldiers, spies: life under Russian occupation. URL: <https://www.economist.com/1843/2022/05/27/collaborators-demonstrators-soldiers-spies-life-under-russian-occupation>

12. *Text and Image in the City: Manuscript, Print and Visual Culture in Urban Space* / ed. J. Hicks, C. Armstrong, Cambridge Scholars Publishing 190 p.

13. Ukraine claims gains near Kherson as UK sends anti-aircraft missiles. URL: <https://www.theguardian.com/world/2022/oct/12/ukraine-gains-kherson-air-defences-iris-t-germany>